

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.

Kopirali se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22.
Ljubljana, Poljanska c. 12, poštni pr. 104.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
belo tiskana beseda stane 1—Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1—Din. V oglašnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 2:25 D. Pri večjem številu objav popust.

Št. 38.

Sreda 11. maja 1927.

Leto II.

Po vzgledu avstrijskih sodrugov.

Avstrijski sodrugi so sklicali te dni na Dunaju konferenco zaupnikov, na kateri so razpravljali o nalogah zavednega avstrijskega delavstva po velikem volilnem uspehu 24. aprila. In sklep konference je bil, da morajo sedaj avstrijski sodrugi spet na intenzivno strankino delo, da pridobe za socializem še več pristašev, da vzgoje še več socialistov.

Marsikateri čitatelj si bo najbrže mislil, da je to za zaupnike tako mogočne stranke, po tako uspešni volilni borbi, odločno — premalenkostna naloga! Potem, ko si priboril potom mučne in dolge agitacije stranki toliko sto tisoče glasov — ajdi spet na sitno vsakdanje agitacijsko in vzgojno delo, in to vedno in vedno, kakor da je zaupnik samo zato na svetu, da stranki pridobiva ljudi, da nima nikoli pomembnejših in prijetnejših nalog in ne more doživeti večjih dejanj! . . .

In vendar, kdor tako misli, napačno misli. Kajti kdor pridobiva stranki nove pristaše in dela na njihovi vzgoji v duhu socializma, ta vrši pravzaprav najvažnejše, najpomembnejše in najidealnejše delo.

Avstrijski sodrugi imajo za seboj ogromno delavsko in kmečko maso, pri zadnjih volitvah so še bolj napredovali, oni bodo v doglednem času gospodarji države — in vendar, še vedno in znova pozivajo svoje najboljše somišljenike, naj agitirajo, naj pridobivajo, naj vzgajajo delavske in kmečke mase v duhu socialistične ideje! Zakaj avstrijski sodrugi se ravnaajo tudi po modrih besedah svojega Vikt. Adlerja: »Pridobivati volilce je važno, še bolj važno je, vzgajati socialiste!«

In so zato na svoji konferenci sklenili, da morajo zaupniki sedaj spet na delo v tem pravcu, in gotovo je, da se bodo poprijeli znova te naloge z njim lastno vnemo.

Kaj pa mi? Prvega maja smo videli, da se delavsko gibanje v Sloveniji in sploh v celi državi, popravlja, dviga, utrjuje. Videli smo na naših zborih ogromno delovnega ljudstva — toda to še ne zadostuje.

Mnogo in premnogo udeležencev naših zborov in naših manifestacij

ni še organiziranih in naši stranki, ne čita našega časopisja, ni socialistično vzgojenih! Če so avstrijski sodrugi čutili potrebo, da po svoji veliki zmagi in potem, ko imajo za seboj absolutno večino industrijskega in obrtnega delavstva, gredo spet na agitacijsko delo za stranko, kolikor bolj potrebno in nujno je, da storimo enako mi, da gremo po našem lepo uspelem 1. maju z vso silo med delavske mase, da jih pridobimo strankarsko in duševno za socializem!

To je potrebno in nujno zlasti pri nas, pri nas bolj kot nikjer drugje.

Socialisti imamo svojo stranko, imamo svoje časopisje. Koliko je slovenskih delavcev, ki so redni in zavestni člani stranke, redni in zavestni čitatelji in naročniki našega glavnega glasila »Delav. Politika«?

»Delavska Politika« je glavni organ slovenskega razredno zavednega delavstva — ona brani naše izmučeno delavstvo, žigosa krivične družabne razmere, vzgaja v socializmu. Koliko je delavcev, ki se zavedajo pomena tega delavskega glasila za delavsko stvar, in ga zato podpirajo in čitajo?

V tej smeri je treba dela, pridnega dela in smo zato mnenja, da moramo tudi mi, kakor avstrijski sodrugi, med delavstvo in kmečki narod z geslom: vsi v socialistično stranko, delajmo zanj in širimo njeno glasilo, delajmo in širimo socializem.

Strašne in iz dneva v dan strašnejše so socialne, gospodarske in politične razmere v naši državi. Rešitev iz tega obupnega položaja vidimo le v jakem delavskem gibanju, v zmagi socializma. Zato je pa treba najprej močne socialistične stranke in uplívnega socialističnega časopisja. »Delavska Politika« se lepo razširja, treba pa še mnogo več, da jo še povečamo, da bo mogla spet izhajati še več kot dvakrat na teden.

Primer avstrijskih sodrugov nas je napotil, da napišemo danes ta poziv na uvodnem mestu. Naj ne smatrajo več naši sodrugi take in podobne naloge za manj važne in častne — uče se naj v tem pogledu pri avstrijskih sodrugih!

ka revolucija ni padla kakor iz neba, nego je završujoča točka zgodovinskega procesa, omogočena v tem, da so padli vsi braniki in vse umetne ovire v vojni premagane carizma. — Vojna je takoj v početku uničila rusko produkcijo, ki je že v mirni dobi stala na slabem in nezdravem temelju. In če se danes govori o krizi ruske produkcije in to kljub njene skoro 90-odstotne obnove i v industriji in v poljedelstvu, znači to le, da je že pred vojno obstajalo neko nesorazmerje med industrijo in poljedelstvom, in da je že tedaj ruska industrija delala mnogo dražje kakor ona v ostali Evropi in da se je držala le s pomočjo visokih zaščitnih carin, nizkih plač in stalnih posojil v inozemstvu. Njen tehnični aparat je bil že pred vojno zapuščen, a industrija sama je 70—80 odstotkov strojev morala dobivati iz tujine. Takoj v začetku vojne se je popolnoma zrušila cela produkcijska organizacija, država je začela z inflacijo (denarja) ter brezumno izkoristila svoj kredit pri zapadnem kapitalizmu. — Začeli so »plesati milijonov«, draginja in dohodki davkov so padli na ničlo. — Velikanske mase prebivalstva so z bojnim viharjem padle v breme državne blagajne in se odvadile vsakega dela; nastalo je splošno lenuharenje in nastopila je demoralizacija. Na drugi strani pa je prekourno delo v vojni industriji vedno bolj izpodkvalo ljudsko zdravje. Že v letih 1908—1910 je začelo število prebivalcev Rusije padati. O tem pričajo sledeči podatki:

1908	je bilo na 1000 prebival.	22,7 smrti, slučajev
1909	» 1000 »	28,9 »
1910	» 1000 »	30,5 »

Nato je prišla svetovna vojna s svojimi 12 milijoni žrtvami. Značilno pa je: še za časa vojne, brez boljševiške propagande je bilo 2 milijona vojnihi beguncev! Torej se je mnogo tega, kar se črno slika o obči produkcijski in fizični propasti v prvi periodi boljševiške Rusije, rodilo že davno prej »v sveti carski Rusiji«, v Rusiji — žandarmov evropske reakcije in evropskega »reda«.

Polom je nastopil v februarju 1917. Začasna vlada ruskih konstitucionalnih demokratov (KD) in trudovikov je dala ruski državi ustavo, delujočo za tem, da obnovi produkcijo z namenom, da — se podaljša vojna. — Med tem časom pa od februarja do oktobra je v ruskih masah, zlasti v vrstah proletarijata — že vrelo. Na vseh straneh so se ustvarjali delavski odbori — sovjeti — in sindikalne organizacije; vodili so boj za večje plače, za osemurnik in za socialno zakonodajo. Delavci so sami ustanovili celo borze dela. Za časa provizorične vlade je članstvo sindikatov (strokovnih zvez) skočilo od 300.000 na 1 milijon. Poleg tega so nastale neštivilne lokalne sindikalne organizacije. Že v juliju istega leta (1917) je

Razvoj ruske revolucije.

Prevedel I. F.

V »Radničkem pokretu« 3 zv. v marcu leta 1927 prinaša dr. M. Zona sledeče članke, katerih prvega danes prinašamo v prevodu.

Za filistre in meščanske novinarje je bila ruska revolucija — iznenadenje. Za njihov nizek duševni horizont je bil povod revolucije — nemška propaganda, ki je baje za svoje cilje umela izkoristiti vojne težave ruskih ljudskih mas; a za vse zlo oktobra leta 1917 dalje pa so krivi — boljševiki. Toda za onega, ki pozna ruske razmere in kdor je te razmere opazoval na vsak korak, pa baje ta revolucija ni bila nikako iznenadenje, temveč nasprotno, logična posledica s silo zadržanega zgodovinskega procesa.

Rusija se že od prve revolucije l. 1905 ni več pomorila. Tako n. pr. je bilo stavkovno gibanje l. 1912 osem-

krat močnejše od onega l. 1911 in je obsegal 1 milijon stavkujočih, od teh dve tretjini v političnih štrajkih. Ravnotako leta 1913; a julija 1914, ko je bil Poincaré v Rusiji, so petrograjske ulice videle barikade. Od l. 1905 do 1914 so ruski možgani prebavili 70 milijonov nezakonitih brošur in časopisov, in to kljub 50—60 odstotnega analfabetizma. — Že l. 1902, v času vsemogočnega absolutizma, je ministrstvo policije (notranje) delalo na tem, da z naredbo o ustroju delavskih odborov po tovarnah obrne pozornost delavskega razreda s političnega polja na gospodarsko. Tj delavski odbori so bili prvi začetki poznejših »sovjetov«. L. 1905 so obstajali sovjeti že v vseh večjih industrijskih središčih. — Za časa svetovne vojne ni bilo konca štrajkom in delavskim pokretom. Proti temu rus-

Strahota meksikanskega klerikalizma.

Že zadnjič smo poročali o strahovitem masakru, ki so ga organizirali meksiški duhovniki. Danes objavljamo še nekatere važne podrobnosti.

Mehiška vlada je odredila cenzuro na brzojavke, ki odhajajo v tujino. S tem odlokom hoče preprečiti zvezo mehiških klerikalcev z onimi v Združenih državah in drugje v inozemstvu, ki delujejo skupno za katoliško revolucijo v Mehiki.

Pozor! KINO APOLO. Pozor!

Do srede:

Caričina ogrlica Detektivski film.

V četrtek:

SOLDAT MARIČKE.

Smeh do solz!

Harry Liedtke kot bobnar in Xenia Desni.

prišlo do centralizacije sindikalnega pokreta. Vrenje v vrstah proletariata je vedno bolj raslo in štrajkov, zlasti radi draginje, ni bilo konca. Provizorna vlada se je mrzlično trudila, da pomiri duhove. Preko noči je stvorila zaščitno zakonodajo, da celo zavarovanje za starost in brezposelnost. Medtem pa je radi podaljšanja vojne in ker se agrarno vprašanje ni rešilo, nezadovoljnost vedno bolj rasla. Provizorna vlada se je bala, da kmetom razdeli zemljo, ker je vedela, da bi kmetje v tem slučaju zapustili fronto in tekli domov, da bi si zagotovili čim več in čim boljše zemlje. Med tem časom je nacionalistično meščanstvo in napredna patrijotska inteligenca na vsak način hotela obnoviti vojno z avtokratsko Nemčijo. To vprašanje pa so končno vojaki, siti vojne, in kmetje lačni zemlje ter delavci osvobojeni prejšnjih političnih spon rešili sami.

Oktobra tega leta bo svetovni proletariat praznoval desetletnico ruske revolucije, ko je proletariat ene največjih držav sveta naenkrat v imenu miru in agrarne revolucije proglasil svojo vlado. Do tega trenutka so vse frakcije delavskega pokreta in vse socialistične struje šle skupno pot. Samo v agitaciji proti začasni vladi so menjševiki (= socialni demokrati) in socialni revolucionarji (kmetiška stranka) zastopali princip samouprave, boljševiki pa princip krutega centralizma. Potem principu so boljševiki tudi uredili svojo stranko, kot disciplinirano bojno organizacijo, na čelu katere so stali Ljening in njegovi tovariši, ljudje brez obzirov in škruplov, dogmatični fanatiki, neustrašni, vztrajni in samozavestni. Že l. 1913 je Ljening vsakega socialista izven boljševiške stranke imenoval izdajalca, plačanega od meščanstva, kontrarevolucionarja itd. Zato ni čudo, da je prišlo takoj po zmagi oktoberske revolucije do razcepa med boljševiki in ostalimi socialističnimi frakcijami. Sovjeti, ki so obstajali iz vseh socialističnih frakcij, so postali kmalu čisto — boljševiški. Nastopila je druga perioda »diktature proletariata«. Zaman so temu oporekali bolj inteligentni sloji proletariata, kakor tipografi in kovinarji iz tovarne Obukovskega; odločila je masa vojakov in seljakov. Boljševiki so zmagali in se nazvali »komunistična stranka Rusije« ter uvedli v državi, pod firmo »diktatura proletariata« svojo strankarsko diktaturo.

(Dalje prihodnjč.)

Obenem je vlada odredila neizprosno vojaško akcijo proti vstaškim tolpom, ki so se razpasle po centralnih državah. Gorostasno hudodelstvo vstašev pri La Barci 19. aprila, ko so banditje pod vodstvom treh duhovnikov napadli natrpan vlak Guadalajara-Mexico City, ga oropali in pobili, oziroma žive sežgali preko 100 oseb, je podžgalo vlado k skrajni akciji. Za vstaške tolpe ne bo od-

slej nobenega usmiljenja; vsakdo, ki je odgovoren, pa naj bo še tako na visokem položaju v katoliški hierarhiji, bo plačal kazen.

Kazensko ekspedicijo vodi sam vojni minister, general Joaquín Armo. Vse centralne države so v vojnem stanju. Vojaštvo zasleduje tolpe peš, v avtih, na konjih, v vlakih in v letalih. Ves vojni aparat je mobiliziran za iztrebljenje in uničenje tajnih klerikalnih gnezd. Delavske in agrarne unije so ponudile vladi svoje sodelovanje. Organizirale so prostovoljske kadre, ki pomagajo vojakom obkrožati hribe in česati dicje šume.

Klerikalci odnesli 100.000 dolarjev.

Motiv napada na vlak je bil vsekakov denar. Iz ekspresne kare so vstaši odnesli 100.000 dolarjev. To je bil vladni denar, ki je bil na potu v banke. Poleg tega so banditi pobrali pasazirjem več tisoč dolarjev v gotovini in zlatini.

Ranjeni in do smrti prestrašeni potniki, ki so ostali pri življenju, so potrdili poročilo vlade, da so katoliški duhovniki vodili napad in masaker. Neki časnikar iz Gaudalajare, ki je bil v vlaku, je izpovedal, da je videl in spoznal tri duhovnike z imeni Vega, Gonzales in Arturo. Druga priča z imenom Patricio Villabolas iz Tepica, ki je ranjen, je izpovedal, da se je duhovnik vozil okrog vlaka v avtu. Ko so bili vojaki v vlaku pobiti, je drugi duhovnik stopil v vlak in dal povelje: »Pobijte vse, o katerih sumite, da so vojaki!«

»Viva Christo Rey!«

Američani, ki so bili v vlaku, pričajo, da so vstaši stopili v vagon s krikom »Viva Christo Rey!« (Živel kralj Kristl!) Imeli so tudi slike Marije device iz Guadalupe. Neki vstaš je dejal Američanu, da se zato bojuje, ker je Calles zaprl Krista v Bellem (ime ječe v glavnem mestu).

Glavni vodja čete je bil neki »Catorce«, bivši vojak Francisca Ville, ki je pred dvema tednoma razglasil »sveto vojno« za katoliško cerkev v Mehiki.

Druga priča je šeržent Anduaga, ki je bil z vojaškim spremstvom v vlaku. Od 50 vojakov so samo štirje ostali pri življenju in še ti so ranjeni. Neki Američan je rešil dva, ki ju je naglo oblekel v civilni suknji. Tretji pravi, da mu je ohranil življenje eden duhovnik, ki je bil z banditi. Četrty, Anduaga, se je rešil s tem, da se je

naredil mrtvega, ko so vstaši planili v voz. Vstaši so suvali in rezali tudi mrtve vojake. On je dobil bodljaje z nožem v rebra in noge, kljub temu ni jeknil.

Drugi šeržent, Filberto Cabrera, je ostal pri življenju na besedo duhovnika. Bandit mu je rekel: »Padre (oče) pravi, da si lahko živ, torej idi k vragu.«

Mesarjenje žensk in dece.

Po najnovjšem poročilu je bilo nekaj čez sto oseb ubitih in sežganih. Med temi je bilo večje število žensk in otrok. Ubijanje otrok je bilo strašno. V vlaku so našli do zdaj dvajset mrličov. Od ene družine, ki je štela 14 glav, so bili mati in 11 otrok ubitih. Manuel Diaz, delavec, je zblaznel, ko je našel svojo ženo in pet otrok mrtvih.

Okrog 50 ranjencev obojega spola leži v začasni bolnišnici v La Barci. Tri ure je trajala bitka z vojaki, nakar so vstaši izropali in zažgali vagon. Ob času, ko je prišlo vvezno vojaštvo na pomoč, so vstaši že odšli v bližnje hribe. Vojaki so našli le goreče vagon, v katerih so se pekli mrličji, trupla okrog vlaka, stokajoče ranjence in okrog 300 od strahu napol mrtvih ljudi v ostalih vozovih, ki niso bili zažgani.

Callesova izjava.

Predsednik Calles je objavil naslednjo izjavo:

»Naša edina opomba k temu bolečemu dogodku je, da opozorimo ljudstvo Mehike, katero ima količjak zdrave pameti, posebno pa siromašne sloje, h katerim so spadale na barbarski način umorjene in sežgane žrtve v vlaku po cerkveni bandi — na moralno nižino onih, ki se smatrajo za duhovne voditelje dežele in zahtevajo oblast nad ljudstvom. Ni se treba čuditi, kajti katoliška cerkev ni zdaj prvič storila kaj takega; cerkev je tega vajena od časov inkvizicije do današnjih dni.«

Škofje odklanjajo odgovornost.

Episkopat katoliške hierarhije v Mehiki je izjavil, da katoliška cerkev v Mehiki ni odredila napada na vlak in zato tudi ne smatra, da je odgovorna zanj, čeprav so bili — kakor poroča vlada — duhovniki med napadalci. Nadškof Flores je v posebni izjavi rekel, če je vse res tako, kakor se glase poročila, da so napadalci vredni najhujše odsodbe in kazni.

kovnih organizacij. Na tem kongresu je bilo zastopanih 160 delegatov, ki so bili zastopniki 200 delavskih strokovnih organizacij s približno 300 tisoč članov. Ko se je odbržal tretji kongres leta 1926, so delegatje zastopali 1.500.000 članov. Letos bodo pa delegatje zastopali 3.000.000 članov.

Vse kitajsko delavsko strokovno središče je združeno z revolucionarno rdečo strokovno internacionalo. Nima najmanjše simpatije za pacifistične in reformatorične principije... Vseeno je pa zdaj potrebna združena fronta vseh delavcev in buržuažije.«

Delavski zlet v Mariboru—Studenci, 14. in 15. maja

Ob priliki slavnostne otvoritve telovadnice DTE »Svoboda«

v petek, dne 13. maja:

Ob 8. uri bakljada od telovadnice skozi vas.

V soboto, dne 14. maja:

Ob 8. uri akademija v telovadnici. Sodeluje več pevskih društev in godba iz Mute.

V nedeljo, dne 15. maja:

Ob pol 8. uri dopoldne:

Sprejem gostov na koroškem kolodvoru. Od tam odhod z godbo pekske požarne brambe pred »Ljudski dom«.

Od 8. do 9. ure

se zbirajo pred »Ljudskim domom« mariborski manifestanti, kulturna društva, strokovne organizacije in strankini člani. (Razpored kot na 1. maja.)

Ob 9. uri:

Po prihodu povorke iz Studencev odhod z železničarsko godbo in godbo pekske požarne brambe na glavni kolodvor. Sprejem gostov in odhod nazaj v Studence, kjer bo

ob 11. uri

slavnostno zborovanje pred novo telovadnico.

Ob 14. uri:

Odhod udeležencev od »Ljudskega doma« v Studence.

Ob pol 15. uri:

Veliki telovadni nastop delavskih društev iz Maribora, Trbovelj, Hrastnika, Črne, Mežice, Zagorja, Kroke, Zabukovce in Soštanj.

Po telovadbi se prične veselica.

Dnevne novice.

Pred novimi volitvami? Gospod Vukičević rešuje, odnosno izpopolnjuje se vedno svojo vlado. Nič manj kot pet še nezasedenih ministrskih portfeljev drži v zalogi — pa bi ambiciozen politik ne ponorel in tekel v Belgrad in se dobrikel in ponujal taki vladi, odnosno takemu vladnemu predsedniku? Ali ni dano s tem krepko upanje vsem mogočim bivšim in bodočim veličinam in neveličinam, da se dokopljejo tako ali tako do ministrskega sedeža, ali vsaj da obude v javnosti spomin nase? Ne smemo se zato čuditi, če se zadnje tedne oglašajo v Belgradu vse mogoče politične »osebnosti« iz skrajnega juga do skrajnega severa, da popada spriči tolikih poklonov in samolastnih ponudb političnih invalidov ubogega vladnega predsednika težka naduha in se mu že hoče na oddih v Vrnjačku Banju, da se vsaj za nekaj dni reši raznih političnih »likov«. Gospod Vukičević bo moral one portfelje vendarle razdeliti, če noče, da bo Belgrad poginil pod to strašno invazijo ministrskih kandidatov, najstrašnejšo izza turških časov. In ne samo to. Gospod Vukičević bo moral končno tudi povedati, kedaj kani začeti s takozvanim resnim delom. Kajti izgleda, da de-

mokratski zajednici ta predsednikov ptičji lov na ministrski lim ne uga-ja več, ker izgleda, da so tudi v njeni sredini štiglici in srakoperi, ki bi se radi nanj ujeli in zapustili zajedniški zbor. Iz teh in drugih razlogov zahteva imenovana zajednica, da se začne s pozitivnim delom — pozitivno ta vlada pa ne bo mogla delati, ker je poslala parlament od vsega začetka domov in je zajednica mnenja, da je čimprejšnji razpis volitev še edina pametna reč, ki jo more ta vlada storiti. Zato se bolj in bolj utrjuje prepričanje, da bodo volilci kmalu pozvani na volišča, in je zato Štefan Radić že sklical svojo prvo volilno strankino konferenco in postavil celo že kandidate. Kdor prvi pride, najbolje žanje. Iz teh in še kup drugih razlogov je torej s precejšnjo verjetnostjo računati, da bodo kmalu volitve in se baš zato ne moremo dovolj načuditi, da silijo od ministrske mrzlice razbičani in okleščeni oferenti s tako nevzdržnostjo v tako »prolazno« vlado. Najbrže si mislijo, bolje en dan na konju, kot sto dni na oslu — čeprav nimajo sedla...

Mala antanta. V Juhimovem bo zborovala po dolgoletnem zaslužnem pokoju slavna Mala antanta in

Tri milijone kitajskih delavcev organiziranih.

Čen Kuen, tajnik kitajske mornarske unije, je izjavil, da bo na letošnjem kitajskem delavskem strokovnem kongresu zastopanih tri milijone kitajskih delavcev. Čen Kuen je

predaval v Berlinu o namenih in tendencah kitajskega delavskega gibanja.

Dne 1. maja leta 1924 se je obdržal prvi kongres delavskih stro-

Hermijna zur Müllen:

iz romana „Luč“.

Prijel je bratovo roko: »Ti še nisi moril, Pavel. Ne delaj tega. In če pridejo po tebe, Pavel, beži, odsekaj si roko, samo z njimi ne pojdi. Ti ne veš... Mrličji... In oficirji se smejejo in pravijo: »Precejšnja pot! Lovski blagor!«

Sklonil se je naprej in zašepetal preplašen: »Vedite, oficirji niso ljudje, zato tudi mi ne smemo biti. Oni rabijo stroje, ki slušajo njihovim poveljem, kateri na povelje morijo, ki požigajo domove, streljajo na žene in otroke...«

Krčevita drhtavica ga je napadla.

»In ako pridejo oficirji domov, bodo pijani krvi in bodo zahtevali vedno več krvi. Prisilili nas bodo, streljati na naše, na očete in brate. Mrličji... mrličji...«

»Dokler ne bodo sami postali mrličji«, izusti Pavel srdito.

Ernst zre zmedeno na brata.

»Oni? Ne, proti njim ni pomoči... Našli bodo tudi mene, me odpeljali, me prisilili iznova moriti. Skrijte me, skrijte me,« krikne z močnim glasom. »Tih, tiho,« je miril Andrej Merz sina. »Ne bodo te našli, otrok moj! Ostani miren in spi...«

Trije mukepolni dnevi so pretekli. Rut se je vsakokrat zdrznila od strahu, kakor hitro se je bližal kočij tuj korak; smrtni strah jo je mučil.

Četrtega dne zjutraj potrka Andulka Prihoda na kuhinjsko okno. Postala je še debelejša in noge so jedva mogle vlačiti breme njenega trupa. Skoraj nikoli ni zapuščala hiše in je sedela po ure dolgo s pletenjem na klopi. Ako je šla tako daleč, je moral biti zato tehten vzrok. Rut je naenkrat občutila, kako je leden mraz stresel njeno telo in njena kolena so klecnila, ko je Andulka odprla vrata.

Andulka sede na stol in se niti oddahnila ni, ko prične sopihajoča:

»Ljudje trdijo, da je Vaš sin tu kot dezertar. Jaz nočem ničesar vedeti, Rut, toda varujte se.« Smrtnobled Rutin obraz je nasprotoval njenim taječim besedam.

»Ne straši se, moja dušica. Od mene ne zve nihče ničesar in tudi tovariši molče. Toda oni črni škric, župnik, je nekaj izvohal; bil je danes pri meni, da od mene kaj izve. Jaz sem mu rekla, da je Ernst v Belgiji, in je prejšnji teden pisal. To sem mu prisegla pri svoji živi veri. Toda ta črni vrag mi ni verjel, sveta Mati božja naj pošlje temu prokletemu psu bolezen, da mu kosti zgnijejo.«

Oponašala je župnikov priliznen glas: »Če vam je kaj takega znano, dobra gospa, je Vaša dolžnost, da to policiji takoj naznanite. Kdor zapusti očetnjo v njeni stiski, je podlež in ne zasluži usmiljenja. Jaz sam bi rad šel v vojno, ako me ne bi oviral moj sveti poklic.« Jaz pa nato:

»Da, gospod župnik; res, vaša častitost imajo prav.« Zraven pa sem si mislila: »Dobra gospa, me zoveš, ti prasec, samo da bi izdala svoje prijatelje; piši me v rit, vsrani pop!«

»Toda pazite se, Rut, on sovraži tvojega moža, ker mu je odtujil toliko krščanskih knapov.«

Brez moči je zrla Rut na Andulko: »Kaj naj ukrenemo? Kaj naj storimo?«

»Prihodnji teden se peljem domov; morda lahko stlačimo Ernsta v kako vrečo pod moje obleke. Vencel ga nese na vlak. Toda treba vam je še čakati pet dni. Trantišek jo je tudi potegnil iz fronte; pisal mi je iz Švice.«

Rut se je hotela zahvaliti tolsti Čehinji. Ta se smeje: »Neumnosti! Če mi ne bomo složni zoper gospode morilce, kdo pa bo potem? Tonzurirano lobanjo bi mu zbila, temu podlemu popu.«

Nekoliko tišje je nadaljevala: »Tudi sin gospe Matzig se je baje vrnil; pop je vprašal tudi po njem. Toda Andulka se zna zlagati: »Jezus, gospod župnik, ali ne veste, da leži ta siromak v bolnici?! Nogo so mu odstrelili. No, z eno nogo pa vendar ne bo ušel.« Medtem, ko je bila Andula sopihajoč odracala, je Rut strlo. Dozdaj je bila močna; umirila je napol blaznega sina, tolažila Andreja in ublažila Pavlovo jezo. Sedaj pa se ji je zdelo, da je vsaka celica njenega jaza en sam, edin strah. Ako pridejo, ako ga najdejo?

... Divji odpor se je dvignil v nji. Ali je mrtva reč, da ga morejo vleči s seboj? Ali ni živ človek, ki ima pravico reči: nočem ubijati? Kaj so storili ljudje zanj, oni ljudje, ki danes zahtevajo njegovo življenje in njegovo dušo. Dali so mu slabo plačano delo, ker se jim je tako zljubilo. In ona, Rut, ki ga je nosila, rodila, vzrejala, vzgojila z nedopovedljivo ljubeznijo s težavami in v pomanjkanjih, ali nima ona nobene pravice do sina? Ali sme priti kakršenkoli človek, da bi ji ga iztrgal, njega, meso njenega mesa in ga vrgel granatam? Ali je to novi svet, v katerega se naj rodijo otroci? Kaj smo zakrivali, kaj opustili, da se je moglo zgoditi to grozno? Ali mi, proletarci, vseh dežel, me žene in

*) Tu misli svetovno vojno.

matere vsega sveta? Zakaj nismo spoznali resnice: dokler ne bomo vladali mi, smo izročeni manjšini, kakor klavna živina! Zakaj nismo z vsakim dejanjem, z vsako besedo, z vsakim dihom delali na to, da razderemo stari svet in zgradimo novega? Iz naše boječnosti in slabosti je zgrajena sila drugih; ker smo se izogibali in bali boja, so naši sinovi postali njihova žrtve. Ker smo čuvali njihovo kri, teče kri naših.«

Dalje prihodnjič.

bo reševala razna težka vprašanja, tako n. pr., če bog da in dobra volja rumunska, tudi spor z Italijo zaradi Albanije. Listi vedo že sedaj povedati, da bo zborovanje zelo važno, zelo koristno, in da je zaradi tega zborovanja še celo Italija nervozna itd. Vse to vedo listi povedati, ne vedo pa povedati, ali bo to zborovanje služilo bolj izravnanju jugoslovansko-italijanskega spora zaradi Albanije, ali pa italijansko-rumunskega spora zaradi . . . Madžarske. Kajti Mussolini je dvoril najprej Rumunski in se takrat Rumuniji ni prav nič mudilo po kakem zborovanju Male ali Velike antante — takrat je ni bilo sploh treba — nato je pa podvoral še Madžarski, to pa ni bilo in ni Rumunski prav, in je zato sedaj umestno, da se oživi Mala antanta. Zato torej smo radovedni, kako se bo sedaj ta antanta izkazala in s kakšno koristjo za Jugoslavijo.

Pred sporazumom med Rimom in Belgradom? Glasom poloficioznih vesti se je končno vendarle našla platforma za mirno likvidacijo spora z Italijo. Italija je menda poslala belgrajski vladi izjavo o značaju tiranskega pakta, ki izključuje pravico Italije, da se vmešava v notranje albanske posle — zato pa zahteva Italija na drugi strani kompenzacijo v obliki ratifikacije nettunskih konvencij. Na tej osnovi se bodo menda v kratkem začeli in dovršili direktni razgovori med Rimom in Italijo.

Gospodarska konferenca v Ženevi se nadaljuje in učenih govorov ni ne konca, ne kraja. Interesantno je slišati iz ust najtipičnejših kapitalističnih ekonomistov, da je danes življenjski standard delovnih slojev slabjši ko pred vojno in da je treba dvigniti konsum, ako se hoče dvigniti produkcijo in gospodarstvo. Teoretsko se torej celo kapitalistični gospodarski strokovnjaki strinjajo z nami, praktično pa pomagajo še vedno utrjevati kapitalistični produkcijski in socialni sistem. Lepo je razložila mišljenje naše stranke v pogledu gospodarske in socialne ureditve naša dunajska sodružica, Emmij Freundlichova. O sovjetskem gospodarskem sistemu so govorili sovjetski delegati. Konferenca se nadaljuje in bomo o njej še pisali.

Sodrug Miš Franc je bil v sredo ob 6. uri zvečer položen na viškem pokopališču k zadnjem počitku. V pondeljek zjutraj je podlegel v najlepši moški dobi zahrbtni bolezn. Pokojnik je bil zaposlen v ljubljanski tobačni tovarni ter dolgo let delavec v socialistični stranki in gospodarskih organizacijah. Kako priljubljen in kako spoštovan je užíval, je pokazal njegov pogreb, katerega se je udeležilo nad tisoč oseb in gaislsko društvo, kakor tudi zastopniki organizacij iz Ljubljane in Glinc. Na grobu se je poslovil od pokojnika s. Koren, ki je izrekel srčno sočutje zapuščenim rodbini in zadnji pozdrav vseh pokojnikovih sodrugov, rekoč, da pokojnika ne moremo poklicati iz groba rodbini in sebi, pač pa hočemo delati in delovati tudi v bodoče v duhu, ki je bil njemu svet. Počivaj mirno!

Klerikalna stranka v Sloveniji je postala močna po zaslugi demokratske stranke, ker ta ni nikdar porabljala pravih metod v boju proti klerikalizmu, dasi je imela precej politične in skoro vso gospodarsko moč v svojih rokah. Mislimo pa, da je danes dospel pri nas klerikalizem do vrhunca svoje moči. Pojavljajo se nesoglasja pri volitvah med njimi, v oblastni skupščini in celo v ljubljanskem občinskem svetu, kjer bi človek pričakoval popolno disciplino. Najbolj karakterističen za klerikalno stranko pa je način, kako so radikali to sebi in monarhiji zvesto stranko čez noč bacnili iz vlade. Tako se je sicer godilo tudi drugim strankam, ki jih pa stvar ne zadene tako v živo, kakor klerikalce, ki so absolutni gospodarji v Sloveniji. Moč klerikalizma je začela padati in bo tembolj padla, čimbolj dela socialistična stranka politično in kulturno. Na druge stranke se ni zanašati.

Kaj je z občinskimi volitvami v Ljubljani? Na ljubljanskem magistratu še vedno vlada komisar in njegov

sovjet. Rekli smo že, da je bil sovjet nepotrebna stvar, ker prej ovira načrte, ki jih je imel komisar, kakor pospešuje. Treba bi pa bilo vendar že razpisati volitve v občinski svet. K temu naš še prav posebno sili dejstvo, ker se v Ljubljani pričenjajo deložacije strank že kar na debelo. Vladni komisar je zasnoval stanovanjsko akcijo v zmislu, kakor smo jo mi zagovarjali. Sedaj ta akcija takorekoč počiva. Nič se ne sliši o njej, nič se ne pripravlja za nje izvedbo. Kdo je temu kriv? Ali morda vladni komisar, ali sovjet, ali bogata buržuazija in denarni zavodi, ki ne podpro te nujno potrebne akcije? O teh stvareh je treba informirati javnost, ji natočiti čistega vina, da bo vedela, kdo je zakrivil, če bo v Ljubljani, ko preneha zaščita stanovanjskih najemnikov, nekaj sto strank, in sicer delavskih, na cesti. To ni šala. Zaraditega smatramo, da je neobhodno potrebna o tem vprašanju javna diskuzija in pa volitve v občinski svet. Kdor ovira vse to, greši grozovito nad socialnim vprašanjem mesta Ljubljane.

Ljubljanski meščanski političarji so vsak dan bolj zmešane glave. To opaža vsak, kdor le zasleduje njihovo politično kretanje. Enkrat so v opoziciji proti radikalom, enkrat na kolenih; toda končno so vedno opeharjeni in pod kapom. Sedaj ni nobene Slovenca v vladi. In to jih boli, to jim pa tudi daje tajno nado, da bi se morda le komu posrečilo priklečplaziti zopet do ministrstva. Oh, kakšne skrbi so to. Nekateri demokrati premišlujejo, s kom bi se zvezali, da bi dosegli ta namen; pripravljeni so celo pustiti na cedilu lastno stranko, ali skleniti zvezo s tukajšnjimi radikali, no in če ne bi bilo drugače, se približati Davidoviču, ker je sedaj nekaj hud na klerikalce, ki so šli v vlado brez njega. Radikalni dr. Ravnikar noče doslej nič slišati o demokratih, istotako tudi ne samostojni kmet g. Pucelj, ki ima rajši Radića. Najnovejša iluzija raznih demokratov in nekaterih neopredeljenih pa je ustanovitev nove stranke. Le klerikalci so tihi in iščejo osebnih zvez v isti namen. Tej zmešnjavi v meščanskih vrstah je vzrok to, ker stranke ne delajo ne po svojem, ne po drugem programu, ampak hočejo ostati in delati le kot — hlapi.

Za tiskovni sklad je darovala krajevna organizacija SSJ v Pragerskem 40 Din. Iskrena hvala. Sodrug, posnemajte

Pomnite: Schichtovo milo izda dvakrat več, če se perilo namoči z »Zensko Hvalo«.

Maribor.

Veliki duhovniški proces zoper našega s. Eržena se vrši v četrtek ob pol 9. uri pred mariborskim senatom. S. Eržena toži 29 fajmoštrov, ker jim je svoj čas očital, da so »farji« streljali na Nemce. Proces bo zanimiv, ker je s. Eržen s 50 pričami podprl dokaz resnice. O izidu bomo poročali.

Konferenca železničarskih zaupnikov iz Maribora se je vršila v soboto, dne 7. t. m. v Ljudskem domu. Navzoč je bil zastopnik centrale Saveza iz Ljubljane in zastopana je bila tudi podružnica Ptuj. Razpravljalo se

je o nastalem položaju vsled blaznih redukcij. Zaupniki, ki so bili v Ljubljani pri pogajanjih, so poročali o istih. Pogajanja so bila težavna, ker nikdo noče biti za radikalno-klerikalne grehe odgovoren. Pač pa so tu ljudje, ki bi naj odgovarjali za nezmanjšano delo ter reden promet. Direktorji in šefi se jeze ter rote delavce, da oni niso krivi, če so krediti nezadostni. Češ: obrnite se z očitki na drug naslov. Toda vendar pa imajo gospodje načelniki nalogo, da izvrše delo tako, kot da se ni reduciralo. Toda tak eksperiment se do danes ni še nikjer posrečilo. Ako bi se pri nas posrečil, tedaj bi gotovo nekdo zaslužil visok patent! Na konferenci se je ugotovilo, da si res gotovi ljudje prizadevajo, zlasti na progah, da bi delo šlo »normalno« in zato sekirajo delavce. Govori se tudi, da so ti gospodje postavodajalci rekli, da je treba »poskusiti«, češ: morda pa bo vendar šlo z manjšim številom osebja in poleg tega še s zmanjšanimi plačami. In če pa vendar ne bo šlo, potem pa se naj zahtevajo naknadni krediti. To je tedaj tisto klerikalno maslo! Konferenca je ugotovila, da so oni delavci, ki so bili malo bolj glasni, nekaj dosegli in tokrat se bode menda prvič zgodilo, da bodo tisti skozi padli, ki se zanašajo na druge. Seveda zboljšanje ne more biti trajno, ako se kmalu ne dovoli tistih sredstev, ki tvorijo minimum za kolikor toliko redno delo. Ze sedaj ima baje železniška uprava več škode kot znaša tistih par milijončkov, ki se jih je nameravalo v okolišju ljubljanske direkcije »prišparati«. Posledice pa bodo nedogledne, ako se kmalu ne popravi kar se je zagrešilo ter upostavi zopet saj prejšnje stanje. Štedi pa se naj tam, kjer je ne samo mogoče, ampak tudi potrebno. Devet višjih uradnikov je zagrebški direkciji več defravdiralo ali na drug način železnico oškodovalo, kot znašajo vse redukcije skupaj. Zato kličemo upravi:

Pamet!
Savez železničarjev Jugoslavije, podružnica Maribor III vabi na javen železničarski shod, ki se vrši v četrtek, dne 12. maja 1927 ob 20. uri v prostorih gostilne »Puntigam«, Mlinska ulica 23, s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo o sedanjem položaju železničarjev. 2. Volitve novega odbora. 3. Slučajnosti.

Trbovlje.

Državna posvetovalnica za matere v Hrastniku posluje redno vsak torek in petek od 2.—4. uri popoldne; izvzeti so le prazniki.

Zagorje ob Savi.

Udruženje vojnih invalidov, krajevni odbor Zagorje, priredi v nedeljo, dne 15. maja ob pol 8. uri zvečer v dvorani »Sokolskega doma« igro »Družinska sreča«, veseloigra v 3 3 dejanjih. Cene običajne. Vstopnice

Bolniško zavarovanje železničarjev.

Piše s. A. Bahun.

Prve volitve v novo institucijo — bolniški fond — so se šele v lanskem letu vršile. Do takrat so zavod upravljali imenovani organi, ki se niso čutili osebju najmanj odgovorni. Člani bolniškega fonda niso bili v obče o

se bodo prodajale v petek in soboto pri blagajni. Čisti dobiček je namenjen podpori članom Udruženja, to je invalidom, vojnim vdovam in sirotam. Zatorej apeliramo na občinstvo, da prihiti prireditvi Udruženja nasproti in da napram njej izrazi svojo naklonjenost ter se odzove v predprodaji v petek in soboto. Vabimo vso prebivalstvo k obilni udeležbi. — Joško Valend, predsednik.

Delavsko pevsko društvo »Cankar« iz Ljubljane bo priredilo v nedeljo, dne 15. maja ob 8. uri zvečer v dvorani Zadružnega doma na Lokah in koncert narodnih, umetnih in delavskih pesmi. Keč je to prvi delavski koncert v Zagorju, vabimo vso proletarsko javnost, da z najobilnejšo udeležbo prizna idealno delo nesebičnih delavcev na polju mlade proletarske kulture. Torej vsi sodrugji v nedeljo, 15. maja na Loke!

Tržič.

Občni zbor krajevne organizacije SSJ v Tržiču se bo vršil dne 15. maja 1927 ob 10. uri dopoldne v dvorani Zadružnega doma s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika, tajnika in blagajnika. 2. Volitev novega odbora. 3. Raznosterosti.

Studenci pri Mariboru.

Stanovanjska mizerija. V Studencih, Krpanova ulica št. 29, je bilo stranki Gornik koncem leta 1926 stanovanje sodnijsko odpovedano in to z motivacijo, da potrebuje hišni gospodar g. Simonič, ki je pristaš klerikalne stranke, dotično stanovanje za lastno uporabo. Imenovana stranka bi se morala meseca marca letošnjega leta izseliti. Na zahtevo dotične stranke smo poslali prošnjo, oziroma priziv na stanovanjsko sodišče, da se odpoved začasno ukine in sicer z utemeljitvijo, da je žena tik pred porodom in da hišni gospodar stanovanja ne potrebuje nujno, kar vse popolnoma odgovarja resnici. Prošnja je bila samoumevno tudi primerno kolkovana. Vzlic temu, da je žena medtem porodila in da prošnja še ni bila rešena, so prišli g. Ulrich kot predsednik društva hišnih posestnikov in g. Belšak z dvema postreškoma in so stranko deložirali. Da bi stranka ne bila plačala najemnine, ne odgovarja resnici, ampak g. Simonič najemnine ni hotel sprejeti, ob enem pa je vprašanje, s kakšnimi pravicami si dovolijo funkcionarji društva hišnih posestnikov stranke pod enakimi razmerami metati na cesto? Omeniti še moram sledeči: Gospa Gornik je porodila mrtvega otroka in ni izključeno, da to iz tega vzroka, ker se je zadnje čase vsled te stanovanjske afera mnogo jezila in mnogo pretrpela.

Tudi mene zove dolžnost, da sem 5. junija v Ljubljani!

ničemur obveščeni. Oni niso vedeli, kdo upravlja bol. blagajno, kako jo upravlja in ali ima ta blagajna dovolj denarja, ali delodajalec prispeva redno svoj zakoniti del ali ne. Vsega tega člani več let niso vedeli. Ko so se

DELAVSKE ZLET!

Delavska Telovadna Enota „Svoboda“ v Studencih naznanja, da se vrši otvoritev nove telovadnice dne 14. in 15. maja. V teh dneh se vrši v Studencih velik delavski zlet iz vse države. Naprošamo bratska društva, da ne prirejajo v omenjenih dneh v vsej državi nikakih vesellic. — Veselični odbor.

končno, po volitvah, sestale prve skupščine, se jim je predložilo neke proračune in tudi obračune, ki pa v marsičem niso bili popolni. Zlasti so manjkale statistike. Iz proračunov pa je bilo razvidno, da uprava drž. železnic kot delodajalec, ni plačevala svojega prispevka redno marveč je ostala mnogo milijonov Din dolžana. Dasi so bile dajatve silno skromne in zdravniki naravnost mizerno plačani, vendar ni mogla uprava tudi tako dalje in je bila za časa ministrovanja g. Sušnika leta 1924, prisiljena članske prispevke brzojavnim potom zvišati za 50 procentov. Dasi so bili takrat železničarji zelo razburjeni radi tega, vendar so upali, da se bo z novim povišanjem mnogo spremenilo na bolje. Tedaj se je n. pr. hranarina delavcem izplačevala šele po dolgih mesecih. Toda povišanje prispevkov se pri dajatvah ni skoraj nič čutilo, nasprotno: Leta 1925, ko ni bilo rednega državnega budžeta in se je vladalo s provizoriji (dvanajstinami) takrat je uprava šele pokazala svojo konjsko kopito v obliki nekkih okrožnic glasom katerih bi se moralo silno štediti in dajati samo ono, kar je po mnenju visokih organov neobhodno potrebno. In ker je bila v naprej z budžetom fiksirana vsota, ki je znašala ravno polovico onega, kar bi odgovarjalo dohodkom, seveda — če bi tudi podjetnik plačal svoj prispevek. Takrat se je reklo: »in ako bi se krediti kljub šparanju predčasno uporabili, tedaj bi se dajatve vstavile do novega proračuna!« Železničarji so

se čudili, kam gre denar, ko se po zvišanju prispevkov, še vedno govori o primanjkljajih. Toda ko je bilo prvo poročilo glavne uprave v Beogradu, predloženo delegatom glavne skupščine, tedaj šele se je videlo, kako se je gospodarilo. Na eni strani ni žel. uprava plačevala svojih prispevkov, na drugi pa je glavni odbor v Beogradu investiral ogromne vsote v to, da je kupoval takozvane domove po raznih toplicah v Srbiji, nekatere v Dalmaciji in nekaj je kupil v Lipiku v Slavoniji. Za te domove, ki so v nekaterih krajih zvezani z posestvi, se je razmetalo okroglo 14 milijonov Din. Iz poročila pa je razvidno, da so ti domovi večinoma nesrečno zbrani in da se jih železničarji ne poslužujejo v polni meri. Poročilo pravi n. pr. da je voda v Vranjski banji po letu vroča do 8° in se je ne more primer- no ohladiti. Ampak zato se je tam kupilo kar dve posesti!

Neke druge toplice so pa sicer dobre ampak so baje premalo na glasu in železničarji ne gredo tja. Isto je z zdraviliščem blizu Dubrovnika v Kastel Starem. Nadalje je tedaj centralni odbor nakupil silno množino zdravil od nekega Juda kar na slepo. Ko pa je tista zdravila — po enem letu faktično prevzel, tedaj šele je videl, da ne odgovarjajo niti po kvantiteti niti po kvaliteti. Omenjena zdravila je moral potem odbor razprodati, da je le nekaj izkupil za nje. Zdravila so stala namreč 305.000 Din.

(Konec prihodnjč.)

Delavska akademija v Mariboru.

Akademija mariborskih delavskih kulturnih in telovadnih društev na predvečer 1. maja v veliki Götzovi dvorani je pokazala njihovo veliko živlost in vztrajnost v borbi z zaprekami, s katerimi se imajo boriti in požrtvovalnost naše mladine, v kolikor se je že znala opredeliti v delavsko gibanje. Godba, petje, deklamacije, telovadni nastopi, žive slike, vse je kazalo pečat nevzdržnega hotenja, osamosvojitvi in izgraditi delavsko kulturo. In občinstvo: resni obrazi, težko izkušena življenja, z žuljavimi, raskavimi rokami in nerodnimi gestami, kateremu se na prvi pogled pozna, da so zelo redki gostje v koncertnih in gledaliških dvoranah, a iz oči jim sije zadovoljstvo in po vsaki prednašani točki

navdušenje in ponos, kakor da hočejo reči: »glejte jih, to so naši umetniki, kri naše krvi, naša mladina, naš up, naša bodočnost, ki najde pot do naših src vse drugače, kakor umetnost, ki se šopiri na meščanskih tleh in se nam kaže le za drag denar!« Dvorana nabito polna, oči vseh uprte v Marksovo sliko na rdečem ozadju. Godba železniških delavcev in uslužbencev pod izkušenim vodstvom kapelnika Schönherrja zaigra »Maršeljazo«. Poslušajo jo stoji. Skupina moških zborov zapoje Zajčev »Slavo delavstvu«, veličastna pesem, močan zbor 80 mož. Splošna želja, da bi še več pesmi skupno naštudirali. Zatem deklamacije dveh mladih deklic: »Mladini za Prvi Maj« in »Zum ersten Mai«. V

srce segajoči opomini. Nastopi govornik s. Eržen: Pomen Prvega Maja zlasti za našo kulturo in v današnjih težkih časih. Prvi Maj po 24. aprilu Zaloške ceste. Pomemben simbol. Opozarja na policijsko prepoved manifestiranja. Klici: »Vseeno, mi gremo!« Zatem pevski veterani »Frohsimi«: »Auf den Bergen« od Abta, lepa pesem; zbor se je potrudil; dirigentu Füllekrussu zaslužen aplavz. In zopet, pevski odsek organizacije pekovskih pomočnikov. Zapojejo Lebanovega »Mornarja«, bariton-solo Rakuša, izredno posrečen. Obče priznanje. Za njimi nastopi mešan zbor mariborske »Svobode«, tehnično menda najboljši delavski pevski zbor v Sloveniji, s pevovodjem Vogričem. Že pri pojavu grmeč aplavz in dirigent, ki zahteva pri svojem izvajanju popolno tišino v dvorani, je moral dolgo čakati, da se je vihar polegel. Foersterjeva »Ljubica« zahteva mnogo truda in izvežbanih glasov, ker se šteje med zelo težke kompozicije, a »Svoboda« jo je absolvirala brezhibno. Samo moški del zborja bi se moral napram ženskemu številčno še izpopolniti. Odobravajočemu ploskanju ni hotelo biti konca, morali so za nameček še eno zapeti. Železničarsko pevsko društvo »Krilato kolo« se je moralo oprostiti, ker je bila večina članov službeno zadržanih. Po kratkem odmoru je igrala godba potpourije »Slovenski svet« od Majcena, nakar so nastopili mariborski telovadci DTE. Najprej gojenci z mičnimi pevskimi igrkami, od katerih so se zlasti dopadale »Pojdno na Štajersko« in pa »Radi bi veseli bli«, z veselimi plesnimi vlogami, katere so naši 4- do 8-letni malčki in deklice z neprisiljeno ljubkostjo izvajali. Želeli bi le, da se ob prihodnji taki priliki stavijo malčki poprej na program, da se jih more še zarana odpustiti domov. Za temi so nastopile telovadkinje s kombiniranimi prostimi vajami in obrtni naraščaj, ki je izvajal vaje s kladivi, za kar so želi obilo priznanja, kakor tudi dobro uspele piramidne skupine. Za njimi je nastopil moški zbor »Enakost« iz Studencev z »Utopljenko« Križkovskega, ki za-

hteva dobro izvežbanost, a jo je zbor, s svojim mladim pevovodjem na čelu, hvalevredno rešil. Številčno šibkost, 20 mož, je odteljal dober glasovni material. Nastopila je precej močna DTE iz Studencev, ki je izvajala vratolomne piramidne skupine, osvetljene z bengaličnim ognjem. Kot predzadnja točka je zapela mariborska skupina moških zborov »Das Lied der Arbeit«. Prireditev se je zaključila s serijo živih slik, predstavljajočih: »Zatiranje proletariata se zamore le s složnim nastopom v skupni fronti vsega delovnega ljudstva premagati; le tako nam bo zmaga gotova!« Pet izpreminjajočih se živih slik. Dvaintrideset mišičastih, golih moških teles je simbolično izražalo ta opomin, ki se je bolj vtisnil v duše kakor ne vem kak navduševalen govor. Dva žarometa sta osvetljevala slike, da se je zdelo, kakor da mistična telesa plavajo v ozračju. To alegorijo so izvajali člani mariborske DTE, ki niso za posrečene originalne domislice nikdar v zadregi. — Ob enajstih zvečer pa se je praznično razpoložena množica razšla, a že ob petih jutraj na prvega maja je bila večina spet na nogah. Kdo bo pa spal, če po ulicah igra poskočna budnica in zvončklja dvesto kolesarjev na okrašenih kolesih. Hajd v četverostope in za njimi. Ob devetih pa slavnosten odhod izpred Ljudskega doma na shod v Gambrinov vrt. Nič se nismo strašili policije, ki nam je morala dovoliti obhod z društvenimi zastavami. Samo table z napisi smo morali pustiti doma. In zopet, naprej kolesarji, za njimi godba, Udarniki, telovadci, društva itd. Obširni Gambrinov vrt skoraj premajhen za 3000 ljudi. Tam nam je še sveti Peter dal malo blagoslova, pa smo počakali, da ga je jeza minila in potem smo zopet šli z dvema godbama in desetimi zastavami v istem redu nazaj skozi Gosposko ulico čez most, kjer so se sodrugi iz Pobrežja s svojo godbo ločili. Edino popoldne nam je ploha preprečila skupno veselico v Studencih in smo mariborčani morali ostati pri Götzu.

Zbirajte za tiskov. sklad!

Otvoritev vinotoča!

Vljudno naznanjamo p. n. občinstvu, da smo v soboto, dne 7. maja otvorili vinotoč v Lekarniški ulici 7, v katerem bomo točili pristna dalmatinska vina in to:

črno kastelansko liter Din 12.—
opolo iz otoka Vis " " 12.—
belo iz otoka Hvar " " 12.—
nudimo tudi dalmatinsko olje 1 D. 25.—

Splošnovanjem

Bonačič & Bakovič

veletrgovina dalmatinskih vin na drobno in debelo
Split-Maribor, skladišče: Slomškov trg št. 6

Poročne slike, portretne karte in slike za legitimacije dobite po nizkih cenah

**FOTO-ATELJE
WAGNER**

Maribor, Slovenska ulica št. 4

PRODUKTIVNA ZADRUGA KROJAČEV

R. Z. Z. O. Z. V MARIBORU, RUŠKA CESTA ŠT. 5

se priporoča za izdelovanje obleke za dame in gospode po meri: — Lastna zaloga češkega in angleškega sukna vseh vrst. — Solidna postrežba.

HALO! ŽE ZOPET NEKAJ NOVEGA!

Iz gostilne pri „Zlati hruški“ je nastala nova Dalmatinska klet, katera toči najboljša in najcenejša črna in bela vina iz Šibenika in Visa. Priporoča se

ANA FERK,
FRANKOPANOVA UL. 2

Fotograf

Mirko Japelj

Aleksandrova cesta - Trgovski dom - Vhod na desni strani.

Se priporoča delavstvu in uradništvu. Cene solidne, slike umetniške. Filtra izvršitev naročil.

Radi izpraznitve trgovine

velika prodaja

žarnih predmetov, kakor celoten elektro-materjal po znatno znižanih cenah.

Maribor, Stolna ulica št. 5

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z. O. Z.

Ustan. 1898

MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36-38

Telefon 324

Prodajalne v Slomškov ulici št. 2 in na Glavnemu trgu št. 18

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pečivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju pečiva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih pečiva na savarovalno znamko D. P.

„ANKER“ DOMAČI HRANILNIKI

Srečke razredne loterije

2¹/₃% vojno-odškodninska renta proti takojšnjemu plačilu in na mesečne obroke v bančni poslovalnici

Bezjak, Maribor, Gosposka ul. 25